

K postoupení pohledávky, postoupení smlouvy a uzavírání tzv. splátkových dohod podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru

- Předpis
- zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (**ZSÚ**)
 - směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (**CCD**)
 - směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (**MCD**)

Otázka č. 1

Postoupení pohledávky a postoupení smlouvy

Potřebuji oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ v případě, když je na mne postoupena pohledávka ze spotřebitelského úvěru nebo postoupena smlouva o spotřebitelském úvěru, případně se jedná o jinou pohledávku než úvěrovou (elektřina, plyn, či cokoliv jiného)?

Ustanovení

- **§ 2 odst. 1, § 3 odst. 1 písm. a), b) ZSÚ**

Odpověď

(8. 11. 2016)

V případech postoupení pohledávky ze spotřebitelského úvěru nebo pohledávky z jiného než úvěrového závazku na jiný subjekt není povinností tohoto subjektu mít oprávnění dle ZSÚ za předpokladu, že jeho činnost nenaplnňuje znaky poskytování spotřebitelského úvěru uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) ZSÚ, event. znaky zprostředkování spotřebitelského úvěru uvedené v § 3 odst. 1 písm. b) ZSÚ.

Postupník (tzn. ten, komu je pohledávka postupována), který se stal věřitelem pohledávky ze spotřebitelského úvěru, případně z jiného než úvěrového závazku, může postoupenou pohledávku spravovat a vymáhat, tato činnost se nepovažuje za poskytování spotřebitelského úvěru, pokud v rámci této činnosti neuzavírá dohody, které spadají do působnosti ZSÚ (viz odpovědi na otázky č. 2- 5). Výkon práv a plnění povinností ze smlouvy o spotřebitelském úvěru spadá podle § 3 odst. 1 písm. a) bod 5 ZSÚ pod vymezení poskytování úvěru pouze tehdy, provádí-li je poskytovatel. Nevykonává-li tedy postupník danou činnost takovým způsobem, aby naplnil zákonnou definici poskytování, případně zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebude ke své činnosti potřebovat oprávnění dle ZSÚ.

V této souvislosti upozorňujeme, že v případě postoupení pohledávky ze spotřebitelského úvěru není jejím postoupením dotčen charakter závazku jako spotřebitelského úvěru a spotřebitel má vůči postupníkovi stejná práva, jaká mu ZSÚ přiznává vůči poskytovateli. Věřitelem se dle § 3 odst. 2 písm. a) ZSÚ rozumí poskytovatel nebo osoba, která nabyla pohledávku za spotřebitelem ze smlouvy o spotřebitelském úvěru. ZSÚ pak v některých ustanoveních poukazuje přímo na věřitele, a to například v ustanovení o předčasném splacení spotřebitelského úvěru dle § 117 ZSÚ či v ustanovení o omezení plateb souvisejících s prodloužením spotřebitele dle § 122 ZSÚ.

Obdobný přístup k osobě postupníka jako v případě postoupení pohledávky bude i v případě postoupení smlouvy. I v těchto případech bude rozhodující, zda činnost, kterou postupník vykonává, naplňuje znaky regulované činnosti dle ZSÚ. V případě postoupení smlouvy o spotřebitelském úvěru je třeba brát v úvahu i skutečnost, zda poskytovatel spotřebitelského úvěru již poskytl spotřebitelský úvěr před postoupením smlouvy, či nikoliv. V případech, kdy po postoupení smlouvy o spotřebitelském úvěru má povinnost spotřebitelský úvěr poskytnout (poskytovat) postupník, bude zapotřebí, aby i postupník byl oprávněn k poskytování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ.

Otázka č. 2

Vymáhání pohledávky

Potřebuji oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ v případě, kdy vymáhám pohledávky ze spotřebitelského úvěru nebo z jiné smlouvy jménem a na účet původního věřitele?

Ustanovení

- § 2 odst. 1, § 3 odst. 1 písm. a), b) ZSÚ

Odpověď

(8. 11. 2016)

V případě prostého vymáhání pohledávky (ať už se jedná o pohledávku ze spotřebitelského úvěru nebo o pohledávku jinou, např. za odběrateli plynu, elektřiny) jménem a na účet původního věřitele spočívající pouze v upomínání spotřebitele, uplatnění pohledávek u soudu, aniž by docházelo k uzavírání dohod, které zcela spadají do působnosti ZSÚ (viz odpovědi na otázky č. 3 - 5), se nejedná o regulovanou činnost dle ZSÚ, v takovém případě není třeba povolení k činnosti od ČNB.

Na správu majetku spočívající ve vymáhání pohledávek včetně jejich příslušenství, pokud se nejedná o uzavírání dohod spadajících zcela do působnosti ZSÚ (viz odpovědi na otázky č. 3 - 5), nelze nahlížet jako na podnikatelskou činnost vyžadující oprávnění k poskytování či zprostředkování spotřebitelského úvěru. Stejný přístup se uplatní i v případě osob, kterým zanikne živnostenské oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, které nezískaly oprávnění dle ZSÚ. Pozbytím živnostenského oprávnění zůstávají nedotčena práva k poskytnutým peněžním prostředkům i povinnosti poskytovatele vůči spotřebiteli, nejde-li však o povinnost poskytnout na základě uzavřené smlouvy o spotřebitelském úvěru další peněžní prostředky (opětovné čerpání peněžních prostředků u revolvingových úvěrů by po zániku živnostenského oprávnění tedy již možné nebylo).

Otázka č. 3

Dohoda o odložení platby- stávající dluh dále nenarůstá

Potřebuji oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ v případě, kdy se spotřebitelem uzavřu dohodu o odložení platby, přičemž spotřebitel neplatí nic za samotné odložení ani po dobu odložení nenabíhají žádné další platby?

Ustanovení

- § 2 odst. 1, § 5 odst. 1 písm. c), § 5 odst. 3 ZSÚ

Odpověď

(8. 11. 2016)

Odložení platby ať již splatných nebo v budoucnu splatných splátek, které nevede k jakémukoliv navýšení celkové částky splatné spotřebitelem (tedy spotřebitel nic neplatí nejen za samotné odložení, ale ani po dobu odložení nenabíhají žádné další povinné platby – smluvní úroky, úroky z prodlení, náklady vymáhání, smluvní pokuty či cokoliv dalšího), představuje výjimku dle § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ případně dle § 5 odst. 3 ZSÚ. Podle § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ se na spotřebitelský úvěr v podobě bezplatného odložení platby stávajícího dluhu použijí pouze vybraná ustanovení ZSÚ, a to pouze § 1 až 4, § 122 až 124 a § 168 ZSÚ. Podle § 5 odst. 3 ZSÚ se na spotřebitelský úvěr poskytnutý bez úroku a jakékoli úplaty jiné než úhrady účelně vynaložených nákladů přímo spojených se zajištěním spotřebitelského úvěru použijí pouze § 1 až 4, § 122 až 124 a § 168 ZSÚ. V těchto případech není potřeba, aby subjekt uzavírající takovou dohodu se spotřebitelem byl oprávněn k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ, a to bez ohledu na to, zda se odkládá dluh úvěrový nebo jiný (dluh za elektřinu, plyn, či cokoliv jiného). Na tyto spotřebitelské úvěry se použije pouze omezená působnost ZSÚ.

Stejně se bude posuzovat i situace, kdy se odložení v podobě uzavření splátkové dohody týká i již splatného smluvního úroku, splatného příslušenství (úrok z prodlení, náklady vymáhání) či splatných smluvních pokut. Protože na všechny součásti dluhu již má věřitel právo a jsou splatné, jedná se též o výjimku dle § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ nebo dle § 5 odst. 3 ZSÚ. Není potřeba, aby subjekt byl oprávněn k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ, a to bez ohledu na to, zda se odkládá dluh úvěrový nebo jiný (dluh za elektřinu, plyn, či cokoliv jiného). Na tyto spotřebitelské úvěry se použije pouze omezená

působnost ZSÚ.

Otázka č. 4

Dohoda o odložení platby – stávající dluh dále narůstá

Potřebuji oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ v případě, kdy se spotřebitelem uzavřu dohodu o odložení platby, přičemž stávající dluh bude nadále narůstat?

Ustanovení

- § 2 odst. 1, § 5 odst. 1 písm. c), § 5 odst. 4 ZSÚ

Odpověď

(8. 11. 2016)

Případy, které nespádají pod otázku č. 3, tedy z uzavřené dohody o odložení platby vyplývají pro spotřebitele dodatečné náklady, je možno rozčlenit do několika rozdílných modelových situací, přičemž právě rozdílné okolnosti případů budou určovat jejich právní kvalifikaci.

Následující odstavce uvádí jednotlivé modelové situace a jejich právní kvalifikaci. V současné době ovšem nelze ve všech případech poskytnout jednoznačnou odpověď, neboť se mezi odbornou veřejností vyskytují zcela opačné názory na danou problematiku a v dohledné době se očekává rozsudek Soudního dvora Evropské unie („SDEU“) o předběžné otázce, jehož výsledek může ovlivnit dosavadní výklady dotčených ustanovení.¹ Následující odpovědi proto vychází ze stávající úrovně poznání a z obezřetnostních důvodů uvádí variantní právní řešení modelových situací a předkládají návrhy pro adresáty odpovědí, jak se zachovat během této dočasné nejistoty a předejít tak případným pozdějším následkům spojeným s přijetím právního názoru SDEU. ČNB přizpůsobí svou praxi rozhodnutí SDEU v tom rozsahu, v jakém se bude dotýkat transponované směrnice. Nelze také vyloučit možnost, že SDEU půjde ve zdůvodnění svého rozhodnutí dále, než je položená předběžná otázka, a podá široký a podrobný výklad směrnice CCD, což by mohlo případně ovlivnit i odpovědi na ostatní otázky.

Dohody o odložení platby dluhu z jakékoliv smlouvy, kde stávající dluh nadále narůstá, je možno rozlišovat na základě charakteru přírůstků dluhu po uzavření dohody (bod 1. a 2. této odpovědi). Dále je možno rozlišovat speciální skupinu dohod, které se ale týkají odložení plateb dluhu pouze z úvěrových smluv (viz otázka č. 5).

1. Přírůstky dluhu jsou na základě původní smlouvy nebo na základě zákona

Varianta A

Část odborné veřejnosti se přiklání k názoru, že za bezplatné odložení platby stávajícího dluhu podle § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ (resp. čl. 2 odst. 2 písm. j) CCD, resp. čl. 3 odst. 2 písm. f) MCD) lze považovat i takové dohody, ve kterých se stávající dluh vyčíslí včetně naběhlého příslušenství (tj. včetně sjednaných a splatných úroků a sankcí), změní se doba splatnosti, přičemž do doby splacení dluhu mohou nadále nabíhat smluvní úroky dle původní úvěrové smlouvy nebo i platby související s prodlením spotřebitele (úrok z prodlení, smluvní pokuty, náklady vymáhání atd.), které by nabíhaly tak jako tak na základě původní smlouvy nebo na základě zákona, pokud by nebyla uzavřena dohoda o odložení platby. Samotné uzavření dohody o odložení platby stávajícího dluhu přitom není spojenou s žádnou zvláštní platbou spotřebitele. V takovýchto případech by se na uvedené dohody vztahovala omezená působnost podle § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ,

¹ Jedná se o žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Oberster Gerichtshof (Rakousko) dne 12. března 2015 – Verein für Konsumenteninformation v. INKO, Inkasso GmbH (Věc C-127/15). Předběžné otázky znějí: „Působí společnost zabývající se vymáháním pohledávek, která v souvislosti s podnikatelským vymáháním pohledávek jménem svých pověřitelů nabízí jejich dlužníkům uzavření ujednání o splátkách, přičemž si za svou činnost účtuje výdaje, které musejí nakonec hradit dlužníci, jako „zprostředkovatel úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS? V případě kladné odpovědi na první otázku: Je ujednání o splátkách, které je uzavřeno prostřednictvím společnosti zabývající se vymáháním pohledávek mezi dlužníkem a jeho věřitelem, „bezplatně odloženou platbou“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2008/48/ES, pokud se v něm dlužník zaváže pouze k placení nesplaceného dluhu, jakož i takových úroků a nákladů, které by musel platit z důvodu svého prodlení tak jako tak na základě zákona – tedy i bez takového ujednání?“

tedy použití pouze § 1 až 4, § 122 až 124 a § 168 ZSÚ a osoby uzavírající tyto dohody se spotřebiteli by nemusely disponovat oprávněním podle ZSÚ.

Varianta B

Podle opačného názoru odborné veřejnosti, který mimo jiné zastává i generální advokátka ve svém stanovisku učiněném ve věci C-127/15, se dohody o odložení platby stávajícího dluhu nepovažují za bezplatné, pokud z nich vyplývá povinnost spotřebitele hradit více, než je jeho stávající dluh.²

Avšak některé dohody o odložení dluhů z úvěrových smluv, z nichž vyplývá povinnost spotřebitele hradit více, než je jeho stávající dluh, se za splnění zákonem stanovených předpokladů budou moci kvalifikovat jako dohody podle § 5 odst. 4 ZSÚ a bude se tak na ně vztahovat další úprava omezené působnosti ZSÚ (podrobněji viz otázka č. 5).

Pokud tedy nebude možné na daný případ aplikovat § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ (případně § 5 odst. 3 ZSÚ) ani § 5 odst. 4 ZSÚ, pak se bude na takovou dohodu vztahovat ZSÚ v celém rozsahu a osoby uzavírající takovéto dohody se spotřebiteli budou muset disponovat příslušným oprávněním podle ZSÚ.

Vzhledem k tomu, že rozsudek SDEU ve věci C-127/15 se očekává v průběhu několika měsíců, je nejbezpečnější následující postup. První krok je ten, aby osoby, které uzavírají (mají v plánu uzavírat) takovéto dohody, disponovaly příslušným živnostenským oprávněním (živnost vázaná pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru spadajícího v současné době do působnosti zákona č. 145/2010 Sb. nebo živnost volná pro spotřebitelské úvěry ostatní). Po nabytí účinnosti ZSÚ pak budou moci tyto osoby disponující příslušným živnostenským oprávněním vykonávat svou činnost na základě přechodných ustanovení ZSÚ až po dobu 3 měsíců, případně déle, pokud si do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti ZSÚ podají žádost o udělení oprávnění k činnosti dle ZSÚ (podrobněji viz otázka č. 2 v souboru odpovědí k často kladeným otázkám [K některým ustanovením zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru](#)). Je možné, že v mezidobí bude k dispozici rozsudek SDEU a ukáže se, že žádosti byly podány správně nebo, že jich není třeba.

2. Přírůstky dluhu jsou vyšší, než by byly na základě původní smlouvy nebo na základě zákona

V případě, kdy osoba uzavře se spotřebitelem dohodu, kterou se odkládá platba stávajícího dluhu a spotřebitel je povinen na základě této nové dohody hradit více, než bylo sjednáno v původní smlouvě (např. vyšší zápujční úroková sazba, poplatek za uzavření smlouvy atd.) nebo než by musel hradit na základě zákona a dohoda nesplňuje ani podmínky stanovené v § 5 odst. 4 ZSÚ (podrobněji viz otázka č. 5), je na takovou dohodu třeba pohlížet jako na zcela nový spotřebitelský úvěr, který spadá zcela do působnosti ZSÚ. Osoby uzavírající se spotřebiteli takovéto dohody či takové dohody zprostředkující musí disponovat příslušným oprávněním dle ZSÚ.

² Generální advokátka ve svém stanovisku k věci C- 127/15 učinila tyto závěry:

„- Společnost zabývající se vymáháním pohledávek, která za poplatek předkládá spotřebitelům jménem věřitelů dohody o splátkách za účelem splacení jejich stávajících dluhů, je zprostředkovatelem úvěru pro účely článku 3 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS.

- Pokud původní úvěrová smlouva uvádí, že dlužník ponese náklady na vymáhání pohledávek v případě prodlení, a dlužník následně s věřitelem uzavře dohodu o splátkách dle dohody s vymahačem pohledávek, taková dohoda není úvěrovou smlouvou, která se vztahuje k bezplatně odložené platbě stávajícího dluhu, pro účely čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2008/48, a to ani v případě, že dlužník již nese odpovědnost za zaplacení nákladů na vymáhání pohledávek podle původní úvěrové smlouvy nebo musí zaplatit tyto náklady podle vnitrostátní právní úpravy.“

blíže [zde \(Věc C127_15 Stanovisko generální advokátky\)](#)

Otázka č. 5

Dohoda o odložení platby dluhu z původní úvěrové smlouvy za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele - stávající dluh dále narůstá

Potřebuji oprávnění k poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru dle ZSÚ v případě, kdy za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele uzavřu se spotřebitelem dohodu o odložení platby, přičemž stávající dluh bude nadále narůstat?

Ustanovení

- § 2 odst. 1, § 5 odst. 4 ZSÚ

Odpověď

(8. 11. 2016)

V situacích, ve kterých nelze použít úpravu stanovenou v § 5 odst. 1 písm. c), případně § 5 odst. 3 ZSÚ, tj. výše zmiňované bezplatné odložení platby stávajícího dluhu respektive úvěr poskytnutý bez úroku a jakékoli úplaty jiné než úhrady účelně vynaložených nákladů přímo spojených se zajištěním spotřebitelského úvěru a s tím související omezenou působností ZSÚ (blíže viz otázka č. 3 a 4), je možno za splnění určitých předpokladů použít další úpravu omezené působnosti ZSÚ. Jedná se o úpravu uvedenou v § 5 odst. 4 ZSÚ, která se však může týkat pouze dohod, jimiž se mění původní úvěrové smlouvy (předmětné ustanovení je transpozicí čl. 2 odst. 6 CCD³ a v souladu s obsahem tohoto článku je nutné jej vykládat) a nedopadá tak na odložení plateb dluhu z jiných než úvěrových smluv.

V případech, kdy subjekt uzavře se spotřebitelem dohodu o odložení platby splatných nebo v budoucnu splatných splátek za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele v důsledku prodlení nebo hrozícího prodlení⁴ spotřebitele, a tato dohoda vede k jakémukoliv navýšení celkové částky splatné spotřebitelem (tedy spotřebitel buď platí nejen za samotné odložení a/nebo po dobu odložení nabíhají některé další povinné platby), porovnává se dle § 5 odst. 4 ZSÚ výhodnost původní úvěrové smlouvy s takovou dohodou o odložení platby. Za předpokladu, že smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní úvěrové smlouvě, je možno použít § 5 odst. 4 ZSÚ, tedy na takovou dohodu se ZSÚ vztahuje pouze v omezeném rozsahu (použijí se pouze § 1 až 4, § 84, § 88 až 91, § 94, 97, § 99 odst. 3, 4 a 6, § 100 odst. 1 písm. b), odst. 2 až 4, § 101 odst. 2, § 102 odst. 1 a 4, § 104, 105, 108, 109, § 112 až 117 a § 120 až 177 ZSÚ). Smluvní ustanovení se zde posuzují ve svém souhrnu, tedy jako celek, a to jak z hlediska kvantitativního – např. porovnání RPSN, úrokové sazby, výše poplatků, tak kvalitativního - dodatečné zajištění, uzavření dohody se svolením k vykonatelnosti, nové typy smluvních pokut atd. Subjekty uzavírající se spotřebiteli dohody, které splňují požadavky uvedené v § 5 odst. 4 ZSÚ, nemusí pro účely uzavírání těchto dohod disponovat oprávněním dle ZSÚ, avšak je povinností dotyčných subjektů, aby prokázaly, že dohody splňují všechny nezbytné podmínky pro uplatnění této omezené působnosti ZSÚ.

V případech, kdy při uzavření dohody o odložení platby nejsou splněny podmínky

³ „Členské státy mohou stanovit, že pro úvěrové smlouvy, které stanoví možnost ujednání mezi věřitelem a spotřebitelem o odložení platby nebo metodách splácení, pokud je spotřebitel již v prodlení podle původní úvěrové smlouvy, se použijí pouze články 1 až 4, 6, 7 a 9, čl. 10 odst. 1, odst. 2 písm. a) až i), l) a r) a odst. 4 a články 11, 13, 16 a 18 až 32, jestliže

a) je pravděpodobné, že by tato ujednání mohla odvrátit případné soudní řízení týkající se tohoto prodlení, a

b) spotřebitel by tím nepodléhal méně výhodným podmínkám, než byly stanoveny v původní úvěrové smlouvě....“

⁴ Ustanovení § 5 odst. 4 ZSÚ výslovně uvádí pouze „v důsledku prodlení“. Použití § 5 odst. 4 ZSÚ i na případy hrozícího prodlení je dovozeno výkladem s ohledem na smysl a účel ZSÚ i směrnice CCD jako takové, které jsou založeny především na principu zodpovědného úvěrování a odpovědném jednání obou smluvních stran. Pokud spotřebitel sice zatím ještě v prodlení s placením jednotlivých splátek není, přesto je však s ohledem na změnu jeho situace (např. onemocnění, ztráta zaměstnání aj.) zřejmé, že se do prodlení v nejbližší době pravděpodobně dostane, je v souladu s cíli směrnice CCD, když spotřebitel sám začne situaci aktivně řešit a dohodne se s věřitelem na odkladu nebo na snížení splátek. Takovéto aktivní jednání spotřebitele na straně jedné by mělo být podpořeno ve vztahu k věřiteli umožněním použití volnějšího režimu pro sjednání takové dohody o odkladu splátek, i když ještě prodlení spotřebitele nenastalo, ale je vzhledem ke všem okolnostem zřejmé, že v nejbližší době nastane.

Tento výklad je též v souladu s obecnými pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví [k prodlení a realizaci zástavy](#) (EBA/GL/2015/12).

pro uplatnění omezené působnosti dle § 5 odst. 4 ZSÚ, tj. toto není za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele nebo nehrozí prodlení spotřebitele, nebo smluvní ujednání nejsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, nevztahuje se na takovou dohodu omezená působnost ZSÚ a dotčený subjekt musí disponovat příslušným oprávněním dle ZSÚ.

Jak bylo již uvedeno výše, omezená působnost ZSÚ upravená v § 5 odst. 4 ZSÚ se týká pouze dohod, jimiž se mění původní úvěrové smlouvy. Toto ustanovení tak nedopadá na řešení dohod o odložení platby dluhu ze smlouvy, kterou se zajišťuje průběžné poskytování služby nebo dodávání zboží stejného druhu dle § 4 odst. 1 písm. b) ZSÚ (voda, plyn, elektřina atd.), které jsou sice zcela vyloučeny z působnosti ZSÚ, avšak z působnosti ZSÚ nejsou vyloučeny dohody o odložení platby dluhů plynoucích z tohoto typu smluv. V případech odložení platby dluhu z takovýchto smluv nelze použít § 5 odst. 4 ZSÚ.⁵ Toto ustanovení nedopadá ani na jiné dohody o odložení plateb dluhů vyplývajících z jiných závazků, než je úvěrová smlouva. V těchto případech se nejedná o žádnou výjimku z působnosti ZSÚ a je povinností dotčených subjektů disponovat příslušným oprávněním k činnosti dle ZSÚ (pokud by nebylo možné použít úpravu stanovenou v § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ, případně § 5 odst. 3 ZSÚ, viz otázky č. 3 a 4).

Kontaktní osoba: David Vyhnálek, david.vyhnalek@cnb.cz
Datum: 8. 11. 2016

⁵ Úvod § 4 ZSÚ by sice mohl svědčit o opaku, ale předmětné ustanovení je nutno vykládat v souladu s příslušnými ustanoveními CCD, která v čl. 3 písm. c) stanoví, že "úvěrovou smlouvou" se rozumí smlouva, na jejímž základě věřitel poskytuje nebo slibuje poskytnout spotřebiteli úvěr ve formě odložené platby, půjčky nebo jiné podobné finanční služby, s výjimkou smluv o průběžném poskytování služeb nebo dodávání zboží stejného druhu, kdy spotřebitel za tyto služby nebo zboží po dobu jejich poskytování nebo dodávání platí ve splátkách. Stejně tak recitál 12 předmětné směrnice uvádí, že „Smlouvy o průběžném poskytování služeb nebo o dodávání zboží stejného druhu, za které spotřebitel po dobu poskytování nebo dodávání platí ve splátkách, se mohou od úvěrových smluv, na něž se vztahuje tato směrnice, značně lišit co do zájmů dotčených smluvních stran a způsobu a předmětu plnění. Proto by mělo být upřesněno, že takové smlouvy se pro účely této směrnice nepovažují za úvěrové smlouvy. Mezi tyto druhy smluv patří pojistná smlouva, kdy se pojištění platí v měsíčních splátkách.“